

HS 4.2.2001

Opiskelu henkistä etsimistä ja kasvua

Opiskelijajärjestöjen tutkimusraportin uusi raportti Pitkä tie maisteriksi (HS 25.1.) valottaa opintojen etenemistä yliopisto- ja tietenalakohtaisesti. Aineistona olivat vuosina 1985, 1988 ja 1991 aloittaneet opiskelijat.

Helsingin yliopiston humanistinen tiedekunta oli häntäpäissä sekä valmistuneiden määrän että opintojen keston osalta. Ministeri Maija Rask esitti, että tutkintovaatimusten laajuuden tarkastelu voitaisiin aloittaa humanistisista tiedekunnista. HS antoi pääkirjoituksessaan (29.1.) ymmärtää, että ongelmat ratkevat, jähkä yliopistot tehostavat opintojen ohjausta.

muutoksiin. Jo tuolloin useiden aineiden opiskelijat ilmoittivat tutkintovaatimusten olevan sopivan laajoa.

Raportti antaa paljon miettimisen aihetta. Silti on syytä huomauttaa, että nyt uudelleen todettuihin ongelmiin on jo vuosia puututtu, tuloksellisestikin. Se ei käy raportista ilmi. Tiedekuntamme maisterintutkintojen määrät ovat jatkuvasti kasvaneet. Vuonna 2000 suoritettiin yli 550 maisterintutkintoa, kun 500 tutkinnon raja ohitettiin 1999 ja 400 tutkinnon raja 1998.

Tutkintovaatimusten laajuus on jatkuvainen puheaine laitosten tulosten vuorottelussa. Vuonna 1999 opiskelijajärjestöjä pyydyttiin kommentoimaan asiaa, mikä johti eräisiin

"Korkein opetus ja opiskelu eivät ole samaa kuin kappalemääräinen tuotanto."

Vuonna 2000 voimaan tuli määräys, että uudet opiskelijat, jotka eivät ensimmäisen opiskeluvuotensa aikana suorita vähintään 20 opintoviikkoa, ohjataan tehostettuun opintoneuvontaan. Muutonkin opintoneuvontaa on tehostettu, esimerkiksi Portkua opinnoille-hankkeena.

Vuonna 2000 tehtiin myös mahdolliseksi suorittaa pääaine 100 opintoviikon laajuiseen. Ajatuksena oli ennen kaikkea tehdä kieliaineille helpomaksi sisällyttää kielitaito-opinnot täysimääräisinä tutkintoon. Samalla luotiin mahdollisuus aineenopettajaksi opiskelevalle kirjoittaa 10 opintoviikon laajuinen pro gradu -tutkielma. Muutama viikko sitten valmistui tiedekunnan oma 70-sivuinen selvitys opintojen viivästyrimisen syistä.

Yritämme edelleen osaltamme parantaa opiskeluedellytyksiä. Yhteistyössä opetusministeriön kanssa käymisi

Aalkomalaalainen renessanssihumanisti Erasmus Rotterdammilainen Hans Holbein nuoremman maalauksessa vuodelta 1523. - Kuva teoksesta What Life Was Like in Europe's Golden Age.

vuonna 2000 laaja työllisyys- ja tietoteollisuushanke, tarkoituksena entisestään parantaa humanistien mahdollisuuksia työmarkkinoilla. Työharjoittelun asemaa opiskelussa on vahvistettu.

Tiedekunnan laitoista kaksi (psykologia, suomen kieli) on saanut valtakunnallisen opetuksen laatuksikon statuksen. Parannuksia on siis saatu aikaan. Kohta alkaa Helsingin yliopiston koulutuksen arviointiprojekti, jolloin jokainen laitos edelleen paneutuu ongelmiin.

Lisää arviointeja ja selvityksiä tuskien tarviin. Yliopistot eivät ole ainoa vastuuohjo. Myös opetusministeriön ja opiskelijoiden roolit ovat keskeisiä. Nekin kaipaisivat kirjastusta.

Joukko kiperä kysymyksiä nousee heti mieleen. Miksi ministeriö ei ottanut kunnolla poliittiseen käsitteilyn professori Arto Mustajoen johtaman työryhmän esitystä vuodelta 1998, että opiskelijoiden nyt elinikäinen opiskeluohjeistus rajotettaisiin (erään tarkennuksen) ohjueellisen opintoajan pituiseksi?

Miksi ministeriö antaa ristiriitaisia signaaleja työssäkäynnin ja opiskelun suhteesta? Toisaalta pitäisi valmistua nopeasti, olla käymättä työssä, toisaalta opintojen pitäisi valmistaa työelämään, ja

samalla korostetaan uutena asiana elinikäisen oppimisen tärkeyttä.

Mikä sanoo, ettei hitaampi tai vaihteittainen opiskelu voisi joissain tapauksissa olla vastaus jatkuvan oppimisen tarpeeseen? Miten opiskelijamoraaliin on vaikuttanut se, että opiskelijoista 1970-luvulla tuli eräänlaisia valtion virkamielisiä? Velvoittrako ilmainen opiskelu opiskelijan johonkin?

Onko itsestään selvää, että opinto-ohjeus on elinikäinen? Kuuluuko siihen myös itsestään selvä oikeus opiskella enemmän opintoviikkoja kuin minimitutkintoon kuuluu?

Missään tapauksessa tavoitteena ei pidä olla pakkopaidan omanen homogenin opintoputki. Korkein opetus ja opiskelu eivät ole samaa kuin kappalemääräinen tuotanto.

On kyse henkisestä kasvusta ja esimisestä, johon kuuluu myös eretyymisen ja uudelleen orientoitumisen mahdollisuus.

Mitä sanoikaan Linus Torvalds, toisen vapaan eli matemaattis-huonontiteellisen tiedekunnan kasvatti: "Paras Helsingin yliopistossa oli, että sain ajatella ja tehdä mitä halusin."

Fred Karlsson
Helsingin yliopiston humanistisen tiedekunnan dekaani